

Η ΕΥΤΕΡΗ, ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Μ Ε

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

Φυλλ. 32.

Τόμος Β'.

Εκδίδεται δις τοῦ μηνός.

Ἐν Ἀθήναις τῆρ 15 Δεκεμβρίου 1848.

ΓΛΩΣΣΜΑΤΟΥΘ.

ΑΡΘΡΟΝ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ.

(Συ. ἔχεια. Ἴδε φυλλάδιον 31).

Τὴν ἐπαύριον ἤμην ἀσθενής. Τὰ βίαια τῆς προτε-
ραίας αἰσθήματα εἶχον προσβάλει τὸ νευρικὸν σύστημά
μου, καὶ ἠναγκάσθην νὰ μείνω δι' ὅλης τῆς ἡμέρας
κλινήρης, προσπαθοῦσα διὰ τῆς ἰσυχίας νὰ πραύνω
τὸν σφοδρὸν πόνον τῆς κεφαλῆς μου. Τὴν ἑσπέραν
ἐζήτησα τὴν θυγατέρα μου. Ἀλλ' ἡ ὑπηρετρία, ἣτις
ἐπῆγε νὰ μοι τὴν φέρῃ, ἐπιστρέψασα μετ' ὀλίγον,
μοι εἶπεν ὅτι δὲν εὔρε τὴν Μις Ἐμμα, καὶ ὅτι, ὡς
φαίνεται, εἶναι εἰς τὸν περίπατον μετ' τὴν παιδα-
γωγόν της, διότι καὶ ἐκεῖνη δὲν εἶναι εἰς τὴν οἰκίαν.
Μετὰ μίαν ὥραν ἡ παιδαγωγὸς ἐπανήλθε, καὶ ἐν τῷ
ἄμα ἐρρίφθη εἰς τὸν κοιτῶνά μου κλαίουσα, συστρέ-
φουσα τὰς χεῖρας, καὶ ἀποσπῶσα τὴν κόμην της.

— Ἡ μις Ἐμμα ἐχάθη, ἐχάθη ἡ μις Ἐμμα, ἐφώ-
ναξε.

Ὡς ἐκτὸς ἑμαυτῆς ἐπήδησα ἀπὸ τὴν κλίνην.

— Τί λέγεις; ἀνέκραξα; ποῦ εἶναι ἡ Ἐμμα; Τί
λέγεις εἶναι αὐταί;

— Ἐχάθη, ἐχάθη, ἐφώναζεν ἡ παιδαγωγὸς χωρὶς
νὰ δυνηθῆ νὰ συνέλθῃ.

Τέλος δὲ βιαζομένη νὰ ἐξηγηθῇ,

— Τὸ πρῶτ, εἶπε, μοι ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ
φέρῃ μόνι της τὸ πρόγευμα εἰς τὴν ξένην χῆραν, καὶ
ἐπειτα νὰ παίξῃ εἰς τὸν κήπον. Τῇ τὸ ἐπέτρεψα
εὐχαρίστως ἐγὼ ἡ ἀνόητος· ἀλλ' ἀφ' οὗ δύο ὥραι
παρήλθον, βλέπουσα ὅτι δὲν ἐπιστρέψει, ἐπῆγα νὰ
τὴν κράξω. Ἀλλὰ μάτην τὴν ἐζήτησα εἰς ὅλον τὸν
κήπον, ἔπειτα εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν, ἔπειτα εἰς τὸν
κήπον πάλιν, δὲν ἦτον πούποτε. Τέλος παρητήρησα
ὅτι ἡ θύρα τοῦ κήπου ἦτον ἀνοικτῆ, καὶ μοι ἐπήλθεν
ἡ ἰδέα μήπως ἐξῆλθε μόνι της καὶ ἐπορεύθη εἰς
κάνεν τῶν παρακειμένων χωρίων ὅπου εἶχα συνή-
θειαν νὰ τὴν φέρω εἰς περιδιάβασιν. Μετ' τὴν ἐλπίδα
ταύτην ἐξῆλθον τοῦ κήπου, καὶ διευθύνθη πρὸς τὰ
προσεχέστερα χωρία, καὶ ἐκείθεν εἰς τὰ ἐπὶ μᾶλλον
καὶ μᾶλλον μεμαρτυμένα. Ἐπὶ τέλους ἔτρεχον ὡς
παράφορος, κρούουσα εἰς ὅλας τὰς θύρας, ἐρωτῶσα
ὅλους τοὺς διαβάτας· ἀλλ' οὐδεὶς εἶδε τὴν Ἐμμα,
οὐδεὶς εἶχε περὶ αὐτῆς εἰρησιν. Τέλος ἔσπευσα ὀπίσω
ἐπ' ἐλπίδι ὅτι θέλω τὴν εὔρει ἐπιστρέψασαν εἰς τὴν
οἰκίαν, ἀλλ' ἐδῶ εὗρισκω ὅτι ζητεῖται.

Ἐχάθη! ἐχάθη! ἤρχισε πάλιν νὰ φωνάζῃ κλαίουσα
ἡ συμπαθὲς παιδαγωγὸς.

— Ἡ ξένη γυνή, ἔκραξα ἐγώ, τρέξατε εἰς τὴν ξένην γυναῖκα καὶ ἡμίγυμνος, σχεδὸν ἀνυπόδητος ὡς ἤμην, ἐρρίφθην κατόπιν τῶν ὑπηρετῶν μου, οἵτινες ὤρμησαν πρὸς τὸν κῆπον. Ἀλλ' ἡ ξένη γυνή εἶχεν ἀναχωρήσει, τὸ δωμάτιον ἦτον κενόν! Εἰς τὴν φλιάν αὐτῆς ἔπεσα ἡμιθανής, καὶ πόσον καιρὸν ἔμεινα ἀναίσθητος δὲν ἤξεύρω· ὅταν ὅμως συνῆλθα, θανατηφόρος πυρετὸς ἐμάστιζε τὸ αἷμά μου. Οἱ ἰατροὶ μὲ εἶχον ἀπηλπισμένην· καὶ ὅμως εἰς τῶν παραφορῶν μου τὰς διαλήψεις τὸ μητρικὸν αἶσθημα ἐνίκα τὴν νόσον, καὶ εὗρισκον δυνάμεις ὥστε νὰ παραγγέλλω ἐρεύνας· ἀλλὰ πῶς νὰ γίνωσιν ἐρευναὶ τελεσφόροι; Περὶ τῆς γυναικὸς ἐκείνης, καθ' ἣς αἰ ὑποψία μου κυρίως ἐβάρυνον, οὐδὲν ἤξευρον, οὔτε τὴν κατοικίαν τῆς, οὔτε τὰ προηγούμενά τῆς, ἀλλὰ μόνον, ὡς ἡ ἰδιά μοι εἶπεν, ἂν δὲν μὲ ἠπάτησεν, ὅτι ἐκαλεῖτο *Μάγγη*. Ἀλλὰ τὰ τρία τέταρτα τῶν χυδαίων γυναικῶν τῆς Ἀγγλίας καλοῦνται *Μάγγη*.

Αἱ ἐρευναὶ ἔμεινον ἐντελῶς ἀκαρποὶ· καὶ ὅμως, — τόσον ἰδιότροπος εἶναι ἡ φύσις, — ἀντὶ ν' ἀποθάνω, ἀνέλαθον. Καὶ δὲν ἀπέθανα μὲν, ἀλλ' ὅμως ἐτάφην. Τὸν κοιτῶνα εἰς ὃν κατώκουν, τὸν ἔσρωσα κατὰ μαυρὰ ὄλον. Εἰς τὰ δύο του πέρατα ἐκρέμασα τὰς δύο εἰκόνας, τῆς θυγατρὸς μου καὶ τοῦ ἀνδρός μου. Δύω ἔτη ὀλόκληρα οὐδὲ βῆμα δὲν ἐξῆλθα ἀπὸ τὸ δωμάτιον τοῦτο, λέξιν δὲν ὠμίλισα, φωνὴν ἀνθρώπου δὲν ἠθέλησα ν' ἀκούσω, οὔτε εἶδα ἀνθρώπινον πρόσωπον, ἐκτὸς τῆς παιδαγωγοῦ ἧτις ἀπαξ μόνον τῆς ἡμέρας εἰσῆρχετο, μὲ ὑπηρετεῖ κλαίουσα ἀλλὰ σιωπῶσα, καὶ πάλιν ἐξῆρχετο. Ἡ μόνη μου δὲ διασκέδασις ἦτον νὰ θρηῶ ἀλληλοδιαδόχως ἐνώπιον τῶν εἰκόνων.

Ἡ ἔμμη, λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς τῆς, τὴν ἐφίλησε περιπαθῶς.

— Μετὰ τὰ δύο ἔτη ἡ Δούκισσα Ἀθόλλ, πρὸς μητρὸς συγγενῆς μου, ἀφ' οὗ πολλάκις μ' ἔγραψε χωρὶς νὰ λάβῃ ἀπάντησίν μου, ἐλθοῦσα τέλος ἡ ἰδιά, μὲ ἠνάγκασε σχεδὸν διὰ τῆς βίας νὰ τὴν ἀκολουθήσω εἰς Ἐδιμβούργον. Ἡ ἀγαθὴ δούκισσα ποτὲ δὲν εἶχε πάθει ἀληθῆς δυστύχημα, καὶ δὲν ἤξευρεν ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις, δι' ἃς ἡ διασκέδασις εἶναι ὄχι φάρμακον ἀλλὰ βάσανος, καὶ αἵτινες εἶναι φορηταὶ μόνον ὅταν ἐγκαταλείπωνται εἰς τὴν ἀπελπισίαν. Ἐνεκαρτέρησα λοιπὸν ἐπὶ τινὰς μῆνας ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἡ θεὰ μοι ἦτον μισητὴ, καὶ οἵτινες νομιζόντες νὰ μὲ παρηγορήσωσιν ἀνέζον μόνον τὰς πληγὰς μου. Ἀλλὰ τέλος εὗρισκον τούτο τῶν δυνάμεών μου ἀνώτερον, καὶ ἐπειδὴ ἐπλησίαζεν ἡ ἀποφρὰς ἐκείνη ἐπέτειος ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός μου, ἐπέμεινα νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν τάφον του, ὡς ἔπραττον πρὸ τριῶν ἐτῶν σταθερῶς, καὶ ὑπεσχέθην νὰ ἐπανέλθω πάλιν.

Φθάσασα δ' εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτὴν, τινὰς ὥρας ἐντεῦθεν τοῦ Νεοκαστέλου, ἐστάθην διὰ ν' ἀναπνεύσωσιν ὀλίγον οἱ ἵπποι εἰς μικρὸν ξενοδοχεῖον ἢ μάλλον ζυθοπωλεῖον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, — ἴσως τὸ παρετηρήσατε, — ὅπου χωρίζονται αἱ ὁδοί. Ἐκείθεν πούς ἀνθρώπους λίαν τεταραγμένους διὰ δυστύχημα συμβάν πρὸ ὀλίγων ὥρων εἰς ἀνθρακωρύχειον ὀλίγον ἀπέχον ἐκείθεν, αὐτὸ ὅπου εὗρισκόμεθα τώρα. Ὁ θόλος

μιάς τῶν παρόδων εἶχε κατακρημνισθῆ, καὶ ὑπ' αὐτὸν ἔμεινον τεθαμμένοι ἐργάται, καὶ ἠγνοεῖτο ἂν ἐφορευθῆσαν ἢ ἂν ἔζων. Καὶ εἶχον μὲν ἀρχίσει ἀνασκαφαί, ἀλλ' ἦτον φόβος μήπως αἱ ἐργασίαι δὲν προχωρήσωσι μὲ ἰκανὴν ταχύτητα ὅπως σωθῶσιν οἱ ἴσως ἐπιζῶντες ἀκόμη.

— Ὡ! ἀνέραξα, τί φοβερὰ ἡ ὄγωνία ἐκείνων τῶν δυστυχῶν! Πόσαι ἄρα γε οἰκογένειαι τρέμουσι τώρα διὰ τοὺς πατέρας των, πόσαι ἴσως μητέρες διὰ τὰ τέκνα των! Θεέ μου, εἶπον κατ' ἐμαυτὴν, μοι ἐδιδάχθαι τί εἶναι τὸ πικρὸν τῆς λύπης ποτήριον. Ἄς προσπαθήσω νὰ τὸ ἀποτρέψω, ἂν δύναμαι, ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν ἄλλων. Καὶ διέταξα τὸν ἴνιοχον νὰ διευθυνθῆ εἰς τὸ Γλουμμάουθ.

Ἐδῶ ἐπεκράτει ταραχὴ μεγίστη. Ὅλοι ἔτρεχον ἄνω καὶ κάτω, αἱ διαταγαὶ διεσταυροῦντο, καθεὶς ἐπρότεινε γνώμιας, ἐδίδοε συμβουλὰς· ὁ δὲ Κ. Φώκνερ, μόνος μεταξύ ὄλων, διατηρήσας τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἀταραξίαν του, διευθετεῖ τὴν κίνησιν ταύτην, καὶ ἀναστείλας τὰς ἐργασίας τοῦ ἀνθρακωρύχειου, ὥπλισε τοὺς ἐργάτας μὲ σκαπάνας καὶ ἤρχισε τακτικὴν ἀνασκαφὴν. Ἀλλὰ τὸ ἔργον ὀλίγον προὔχωρει, διότι ἡ γῆ ἦτον κινητὴ, καὶ ἀπρητεῖτο πολὺς ἀγὼν διὰ νὰ μὴ πληροῦται πάλιν τὸ ὄρυγμα ἀφ' οὗ ἀνεσκάπτετο. Ὅταν ἐφθασα ἐνταῦθα, ἡ νύξ εἶχε σχεδὸν ἐπέλθει, οἱ ἐργάται εἶχον ἀπαυδήσει, καὶ ἡ ἀνασκαφὴ ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς σχεδόν. Διευθυνθεῖσα δὲ πρὸς τὸν Κ. Φώκνερ, ἔβησα εἰς τὴν διάθεσίν του ὄλην μου τὴν περιουσίαν, καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ τὴν μεταχειρισθῆ ἀπειθῶς, ἀρκεῖ νὰ σωθῶσιν οἱ δυστυχεῖς. Ἐν τῷ ἅμα ἔφιπποι ταχυδρόμοι ἐστάλησαν νὰ προσκαλέσωσι τὴν ἔνοπλον δύναμιν ἐκ τῶν πλησιεστέρων πόλεων, νέαι ἐργάται ἐμισθώθησαν ἐκ τῶν πέριξ χωρίων καὶ διηρέθησαν εἰς δύο λόχους, ἐργαζομένους ἀλληλοδιαδόχως, ὥστε ἡ ἐργασία νὰ μὴ διακόπτηται οὐδὲ νύκτα οὐδὲ ἡμέραν, καὶ συγχρόνως ἔγινεν ἐπιθεωρησις τῶν ἐργατῶν τοῦ λατομίου διὰ νὰ φανῆ πόσοι εἶχον μείνει ὑπὸ τὴν γῆν. Τρεῖς ἄνδρες, Ζῶν Βλαίρ, Τὸμ Βάρν καὶ Δικ Γαντλέϋ, ἔπειτα δὲ μία γυνὴ, Μαίρϋ Κάγ, καὶ τὸ θυγάτριόν τῆς Βέσσϋ ἔλλειπον ἀπὸ τὴν ὀνομακλήσιαν.

Ἡ ἀνασκαφὴ ἤρχισε τότε μὲ νέαν ζέσιν. Δι' ὄλης τῆς νυκτὸς ἐμείναμεν ὄλοι ἀγρυπνοὶ, ἢ ἐναρμόνοντες τοὺς ἐργάτας, ἢ παρακολοῦθοντες τὴν πρόοδον τῶν προσπαθειῶν των. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐφθασάν ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, καὶ ἀνέλαθον τῶν ἐργασιῶν τὴν διεύθυνσιν. Μέχρι δὲ τῆς πρωΐας προὔχωρησεν ἡ ἀνασκαφὴ ἐπιτυχῶς ἕως εἰς τὸ ἡμισυ σχεδὸν τοῦ ἀναγκαίου τῆς βάθους, χωρὶς ὅμως νὰ γνωρίζωμεν ἂν ἦσαν ζῶντες οἱ καταχωσθέντες, ἢ ἂν ἐφορευθῆσαν. Μετ' ὀλίγον διεδόθη χαρμόσυνος ἀγγελία. Οἱ ἐν τῷ πυθμῆνι τοῦ ὄρυγματος σκάπτοντες ἤκουσαν κάτωθεν τῶν ποδῶν των ὑπόκωφον δοῦπον, ὅστις ἀπεδείκνυεν ὅτι ἔζων οἱ ἐνταφιασθέντες ἐκεῖνοι, καὶ ὅτι σκάπτοντες καὶ αὐτοὶ ἔσωθεν, ἠγωνίζοντο ἀγῶνα ἀπηλπισμένον, οἷος ὁ τοῦ παλαίοντος πρὸς τὰ κύματα ἐν μέσῳ ἀπεράντου πελάγους. Ὁ διευθύνων ἀξιωματικὸς ἔπαυσε τότε τὴν ἐργασίαν ἀμέσως· διότι πρὸ παντὸς ἄλλου ἦτον κατεπειγόντως ἀναγκαῖον νὰ δοθῆ εἰς αὐτοὺς βοήθεια ἀέρος, τροφῆς, καὶ μάλιστα ἐλπίδος. Διὰ τρυπάνου

λοιπόν ὡς τὰ τῶν ἀρτεσιανῶν φρεάτων, ἤρχισε νὰ δια-
 τρυπᾷ καθέτως τὴν γῆν. Περὶ τὴν μεσημβρίαν μέγας
 ἀλαλαγμὸς ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ τρύπανον εἶχε φθάσει
 εἰς τὸν θόλον τοῦ ὑπογείου· ἐν τῷ ἄμα αὐτὸ ἀνεσύρθη,
 καὶ ἡ οὕτω σχηματισθεῖσα ὀπὴ ἐστερεώθη διὰ σα-
 νίδων. Δι' αὐτῆς δὲ κατεβιάσθη σχοινίον, εἰς οὗ
 τὴν ἄκραν ἦν δεδεμένη μία φικλή ζύθου, εἰς ἄρτος,
 κεκομμένους εἰς τεμάχια, καὶ ἐν χαρτίον μὲ τὰς λέξεις:
Θαῖρήτε, ἐργαζόμεθα. Ὃταν ἀνεσύρθη τὸ σχοινίον
 εἰς τὸ ἔμπαλιν τοῦ χαρτίου ἀνεγινώσκοντο δι' ἀνθρώκους
 γεγραμμέναι αἱ λέξεις: *Ἐλπίζομεν, ὑπομένομεν.*
Στείλατέ μας ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ κατεβιάσθη, καὶ ἡ
 ἐργασία ἤρχισε πάλιν, καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν
 ἀνθρακὰ, ἐγένεν εὐκολοτέρα, διότι ἂν καὶ σκληρό-
 τερον τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ δὲν κατέρρεεν ὡς ἡ ὑπὲρ αὐτὸ
 γῆ. Τέλος διὰ τῆς σαφῆς διευθύνσεως τῶν μηχαν-
 ικῶν, διὰ τοῦ ἀκαμάρτου ζήλου τοῦ Κ. Φώκνερ, διὰ
 τῆς φιλανθρωποῦ προθυμίας ὅλων τῶν ἐργατῶν, τὸ
 ὄρυγμα ἠνεώχθη, κλίμακας κατεβιάσθησαν εἰς αὐτὸ,
 καὶ ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἐξώρμησαν δι' αὐτῶν τρεῖς
 ἄνδρες, ἔπασαν πηγεῖς καὶ ἐφίλησαν τὴν γῆν, ἔπειτα
 ἐφρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν περιεσταμένων, καὶ
 ἔπειτα ἤρχισαν νὰ κλαίωσιν.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ἔλλειπον ἀκόμη οἱ λοιποὶ σύν-
 τροφοὶ τοῦ δυστυχημάτων των. Ὁ Κ. Φώκνερ κατέβη
 ἀμέσως εἰς τὸ χάλινον ἀλλ' ἐτοιμώροπον βάραθρον,
 καὶ τὰ περιῆλθε καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις μὲ ἀξιο-
 θαύμαστον γενναιοῦτητα. Τὸ βάραθρον ἦτον κενόν.
 Ἐρωτηθέντες τότε οἱ διασωθέντες ἐργάται, ἀπήντησαν
 ὅτι εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχον καταχωσθῆ ἦσαν μόνον,
 ἀλλ' ὅτι εἰς τὴν πλέον μεμακρυσμένην γωνίαν τὴν
 πρὸς δυσμὰς, τοῖς ἀφάνη ἐνόησε ὅτι ἤκουον κραυγὰς
 καὶ ἐνόησε θρήνηους.

Τότε ἡ προσοχὴ ὅλη ἐστράφη πρὸς ἐκεῖ. Εἰς
 λόχος ἐργατῶν κατέβη εἰς τὸ βάραθρον, ἐν ᾧ ἄλλος
 λόχος ἠσχολεῖτο νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτοῦ τὸ στόμιον.
 Ἀλλὰ μετὰ βραχείαν ἀπόπειραν ἐνόησαν ὅτι δι' ὀρι-
 ζοντίου ὀρύγματος ἦτον ἀδύνατον νὰ μεταβῶσιν
 πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὑπετίθετο ὅτι ἔμενον ἀκόμη
 δύο θύματα, διότι ἡ κατακρημνισθεῖσα ὕλη, καταρ-
 βέουσα ἄνωθεν ἄμα ἐκινεῖτο ἡ βᾶσις τῆς, καθίστα
 πᾶσαν ἐργασίαν ἐντελῶς ἀδύνατον. Ἀπερρασίσθη
 λοιπόν νὰ σκαφῇ ὀπὴ ἀπὸ τὴν ὀροφὴν τοῦ ὑπο-
 γείου θαλάμου ἐγκαρσίως διὰ τῆς δυτικῆς γωνίας
 πρὸς τὸ ἔδαφος τοῦ παρακειμένου.

Μετὰ δύο ὥρων ἐργασίαν, οἱ σκάπτοντες ἤρχισαν
 νὰντιλαμβάνονται ἐκ τοῦ μέρους πρὸς ᾧ διευθύνοντο
 ψιθυρισμοῦ τινος ἀβεββαίου, ἄλλοτε μὲν ἀσθενεστέρου,
 ἄλλοτε δὲ ἰσχυροτέρου. Καθ' ὅσον δὲ προῦχώρων,
 ἤκούετο εὐκρινέστερον ἡ φωνή. Μετὰ μίαν ὥραν
 ἀκόμη διέκριναν ζωηρὸν θρήνον ἐξερχόμενον ἐκ τῶν
 σπλάγγων τῆς γῆς. Ἐπειτα τὸν θρήνον διεδέχοντο
 κραυγαὶ καταπλακτικαί, αὐτὰς ἔπειτα λέξεις προ-
 φερόμεναι μεγαλοφώνως, ἔπειτα καρχασμοὶ κλονί-
 ζοντες τοὺς ὑπογείους θόλους, καὶ ἔπειτα πάλιν
 θρήνοι. Περὶ τὸ τέλος τῆς νυκτός, ἡ φωνὴ ἐγνω-
 ρίζετο ὡς φωνὴ γυναικός, καὶ αἱ λέξεις ἄς ἐπρόφερε
 μεταξὺ τοῦ ὀλολυγμοῦ καὶ τοῦ γέλωτος ἦσαν ἀπο-
 τρώπιοι βλασφημίαι.

Ὁ ἥλιος ἀνέτελλεν ἤδη, ὅταν οἱ σκάπτοντες ἔφθα-

σαν εἰς χασμάδα, κοινωνοῦσαν μετὰ τοῦ μέρους
 ὅθεν ἐξήρχοντο αἱ κραυγαί. Ἀλλ' ἡ χασμάς ἦτον σενῆ,
 καὶ χωρὶς νὰ πλατυθῇ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ τρι-
 πλάσιον, δὲν ἐδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ εἰς σωτηρίαν
 τῶν καθειργμένων. Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην,
 μία τῶν πλαγίων τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, διεισδύσασα
 διὰ τοῦ ἄνω στομίου καὶ κατὰ τύχην πεσοῦσα ἐπὶ
 τῆς χασμάδος ταύτης, ἐφώτισε τὸ πέραν αὐτῆς ἐμ-
 βადόν. Ἐντὸς θαλαμίσκου μόλις πλατυτέρου ἀπὸ
 κλωβίον θηρίου, γυνὴ ἐκάθητο γονατιστὴ καὶ μὲ τὰς
 δύο τῆς χειρᾶς ἐκτύπα ὀδυρομένη τὸ στήθος καὶ
 τὴν κεφαλὴν τῆς, ἥτις ἤγγιζεν εἰς τὴν ὀροφὴν. Ἡ
 γυνὴ εἶδε καὶ αὐτὴ διὰ τῆς ῥωγμῆς τοὺς ἐργάτας,
 καὶ συρθείσα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς πρὸς τὸ μέρος
 των, ὕψως πρὸς αὐτοὺς τὰς χειρᾶς ἰκετευτικῶς.

— Σώσατέ με, σώσατέ με, ἤρχισε νὰ κραζῇ. Οἱ
 δαίμονες μ' ἔκλεισαν εἰς τὸν ἄδην διὰ τὰς ἀμαρτίας
 ὅσας ἔκαμα εἰς τὴν γῆν. Μὲ κρατοῦν ἀπὸ τὸν λαίμωδον,
 θέλουν νὰ μὲ πνίξουν διότι ἔπραγα τὴν καρδίαν τριῶν
 παιδιῶν, καὶ ἔπια τὸ αἷμα ἄλλων τριῶν. Σώσατέ με!
 σώσατέ με!

Καὶ ἔπειτα, ὅταν ἐβλεπε τὸν διασταγμὸν τῶν
 σωτήρων τῆς, τοῖς ἀπέτεινε τὰς αἰσχυρότερας ὕβρεις,
 τοὺς ἠπειλεῖ ὅτι μὲ τοὺς ὀνυχὰς τῆς θὰ τοῖς ἐξορύξῃ
 τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τοῖς κατηράτο τὰς τρομερω-
 τέρας κατάρας.

Ἀλλὰ τοὺς ἀφωσιωμένους ἐργάτας ἀνεγαίτιζον
 ὅχι αἱ ὕβρεις τῆς δυστυχούς, ἀλλ' ἄλλη ὀλεθρία καὶ
 φοβερὰ περιπέτεια. Ὅλον τὸ μέρος τῆς ὀροφῆς τοῦ
 μικροῦ θαλάμου δεξιῶς τῆς χασμάδος ἐτείετο, καὶ
 εἰς τὰς πρώτας προσβολὰς τῆς σκαπάνης ἐδύνατο
 νὰ καταπέσῃ, καὶ νὰ θάψῃ τὴν παναθλίαν εἰς τὰ
 εἰρηπία του. Πολλὴν ὥραν ἔμενον ἀμφιβάλλοντες τί
 νὰ πράξωσι. Παρτήρησαν πανταχοῦ μετὰ προσοχῆς
 εὐλαβῶς ὅλας τὰς γωνίας ἐδοκίμασαν, ἀλλ' εἶδον
 ὅτι ὁ κίνδυνος ἦτον πανταχῶθεν ὁ ἴδιος. Ἐν τούτοις
 ἡ γυνὴ λαμβάνουσα μὲ τὰς δύο τῆς χειρᾶς τὰ
 χεῖλη τῆς χασμάδος, ἐξηκολούθει τὰς ἰασηίας τῆς,
 καὶ ὁ φόβος ἐφάνετο ἀποδιώξας τὴν παρρησιόνην
 ἣν εἶχε παραγάγει ὁ φόβος.

— Μὴ μὲ ἀφήνετε, ἔλεγε. Λυπηθῆτέ με! πνίγο-
 μαι, ὁ ἀήρ μὲ ἐλλείπει. Σπύσατε, ἐκτεινάτέ με τὰς
 χειρὰς σας, σώσατέ με, καὶ νὰ γίνω αἰωνίως δούλη
 σας, καὶ νὰ φιλῶ αἰωνίως τῶν ποδῶν σας τὰ ἴχνη.
 Φερέτέ με εἰς τὸν ἥλιον, δώσατέ με ν' ἀναπνεύσω τὸν
 καθαρὸν ἀέρα. Ἰδέτε, ἐδῶ τρέμω, ἐδῶ φοβοῦμαι.

Καὶ ἔτρεμεν ὅλον τὸ σώμα τῆς, καὶ ἤκούετο ἕως
 ἐπάνω ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων τῆς. Τότε ὁ διευ-
 θύνων τὴν ἐργασίαν ἀξιωματικὸς, αἰσθνόμενος τὴν
 καρδίαν του συντριβομένην ἀπὸ τὸν οἶκτον, καὶ ἐνοῶν
 ὅτι ἂν διέκοπτε τὴν ἐργασίαν, ὁ θάνατός τῆς ἦτον
 βέβαιος καὶ φρικτός, ἐν ᾧ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὑπήρχε
 πιθανότερος σωτηρίας τοὐλάχιστον ἴση μὲ τοῦ κινδύνου
 τὸν φόβον, ἔλαβεν ἀπηλιπισμένην ἀπόφασιν καὶ διέ-
 ταξε νὰ ἐξακολουθήσωσιν, ἀλλὰ μὲ μεγίστην προσ-
 οχὴν καὶ περισκεψίν. Μόλις ὀμως προσεβλήθη ὁ τοίχος,
 ἀπὸ τὰς πρώτας σκαπάνας, καὶ τραγμὸς φοβερὸς
 ἤκούσθη, καὶ μὲ πάταγον ὡς βροντὴν ἀνταχθήσαντα
 εἰς τὰ ἀχανῆ ἐκεῖνα βάραθρα, ἡ ὀροφὴ κατακρημνίσθη

δολόκληρος, και ὑπὸ τὰ συντρίμματά της κατε-
κάλυψε τὴν γυναῖκα.

Οἱ σκαπανεῖς ὤρμησαν ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ διὰ τοῦ
γενομένου ῥήγματος, ἐξ οὗ ἀνέθορε πνιγηρὸν νέφος
κόποιος, καὶ μὲ μεγίστην σπουδὴν ἀνέσκαψαν τὰ
ἐρείπια, καὶ ἐκχώσαντες τὴν γυναῖκα αἱματόφυρτον
καὶ νεκράν, ὡς ἐνόμιζον, τὴν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν τῆς γῆς, ὅπου περιστῶτες ἐπροσμένονεν ἐν
μεγίστῃ ἀγωνίᾳ τὴν λύσιν τοῦ τρομεροῦ τούτου
δράματος. Ἀλλ' ἡ γυνὴ ἦτον ἡμιθανὴς μόνον, ὄχι
νεκρά· ὥστε ἅμα ἀνελοῦσα εἰς τὸν δροσερὸν ἀέρα,
ἐστέναξε βαθῶς καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐγὼ
ιστάμην πλησίον της, καὶ ἔκυφα νὰ τὴν βοηθῶσω.
Ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἀνεπήδησα ὡς ἐκτὸς ἑμαυτῆς, καὶ
ἤσθάνθην τὰς τρίχας ὀρθωθείσας εἰς τὴν κεφαλὴν μου.

— Ἐπικατάρατε! ἔκραξα, τὴν κόρη μου, ποῦ
εἶναι ἡ κόρη μου; ποῦ εἶναι ἡ Ἔμμα μου;

Ἡ λεγομένη Μαίρου Χαγῆ ἀνεκάθησε τότε, ἔτεινε
φοβερώς τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ μὲ ἠτένισεν ἀσκαρ-
δαμυκτί.

— Δὲν μὲ γνωρίζεις; ἐξηκολούθησα· δὲν γνω-
ρίζεις τὴν Λαίδυ Σαρφειλδ, ἣτις πεινώσαν σὲ ἔθρεψε,
διψῶσαν σ' ἐπότισε, θρηνοῦσαν σὲ παρηγόρησε; ποῦ
εἶναι ἡ Ἔμμα μου;

Ἡ γυνὴ ἔνευσε μὲ τὸν δάκτυλον πρὸς τὰ κάτω.

— Ποῦ; ποῦ; ἀνέκραξα. Ἀπέθανε; ὁμίλησε,
ἀπόδασ μου τὸ τέκνον μου, καὶ νὰ σὲ συγχωρήσω διὰ
τὰς βασάνους μου εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν, καὶ ὁ αἰώνιος
κριτὴς νὰ σὲ συγχωρήσῃ εἰς τὴν μετέπειτα. Ποῦ
εἶναι ἡ Ἔμμα;

Τῆς γυναίκας συνεστάλησαν βιαίως ὄλοι τοῦ προσ-
ώπου οἱ χαρακτῆρες, καὶ μετὰ τινων στιγμῶν πρό-
δηλον ἀγῶνα ἀνοίξασα τὸ στόμα·

— Ἐκεῖ κάτω! κατώρθωσε νὰ εἰπῇ, δεικνύουσα
τοῦ ὑπογείου τὸ στόμιον, καὶ ἐν τῷ ἅμα κρουὸς
αἵματος ἐξέβρυσεν ἐκ τοῦ στόματός της, καὶ πεσοῦσα
αὐτὴ ὑπτία, ἐξέπνευσεν.

Ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἶδα τὸν θάνατόν της· ἅμα ἤκουσα
τὰς δύο ἐκεῖνας λέξεις, ἐρρίφθην πρὸς τὴν εἴσοδον
τοῦ βαράθρου, ὡς φρενήρης κατεκυλίσθη ἀπὸ τὴν
κλίμακα, χιλιάκις κινδυνεύουσα νὰ κατακρημισθῶ,
καὶ ὤρμησα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ
μηχανικοῦ, εἰκάζων ὡς ἐκ τῶν παρατηρήσεών του
ὅτι ἔπρεπε νὰ εἶναι κατακεκλεισμένον τὸ μὴ εὐρεθὲν
παιδίον, εἶχεν ἀρχίσει νῆαν ἀνασκαφῆν. Ἡ θεά μου,
ἡ παραφορά μου, ἐξέπληξε τοὺς ἐργάτας, οἵτινες ἀπο-
συρθέντες μ' ἔλαμχαν τόπον. Ἐγὼ δὲ ῥιφθεῖσα πρηνὴς
εἰς τὸ χῶμα,

— Ἔμμα! Ἔμμα μου, φιλιτάτη μου Ἔμμα, ἔκραζον,
καὶ ἐσκαπτον τὴν γῆν μὲ τοὺς ὄνυχας.

Ἡ γῆ ἐδῶ ἦτον μαλακῆ, καὶ τὸ βάθος τοῦ κρη-
μνίσματος ὄχι πολὺ, προσέτι δὲ καὶ τὸ ἐναπομείναν
μέρος τῆς ὀροφῆς εἶχε σχηματισθῆ εἰς στερεὸν θόλον,
ὥστε μετὰ μιᾶς ὥρας ἐπίμονον ἐργασίαν ἡ εἴσοδος
ἠνοιχθῆ πλατεῖα, καὶ δι' αὐτῆς εἰσώρμησα πρώτη
ἐγὼ. Εἰς τὴν μᾶλλον μεμαχρυσμένην γωνίαν τοῦ
κατακρημνισθέντος μικροῦ θαλάμου ἔκειτο ἐκτετα-
μένον κατὰ γῆς καὶ ἐντελῶς ἀκίνητον κοράσιον ῥάκη
περιβεβλημένον, εἶχε δὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας
ἐπὶ τοῦ στῆθους, τὴν κόμην λυτὴν εἰς τοὺς ὤμους,

τοὺς ὀφθαλμούς κλειστοὺς, καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἔκοι-
μάτο. Ἀλλ' οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του δὲν
διακρίνοντο εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ λύχνου, ὅστις
μὲ συνώδευεν.

— Ἔμμα μου! Ἔμμα μου! ἔκραξα, καὶ ῥιφθεῖσα
ἐπὶ τοῦ κορασίου τούτου, ἐλειποθύμησα. Ὁ χει-
ροῦργος ὅστις ἦν παρὼν διὰ νὰ παρέξῃ ἀμέσως τὴν
ἀναγκαίαν βοήθειαν εἰς τοὺς ὄσοι ἤθελον εὐρεθῆ ζῶντες,
μὲ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν καθαρὸν ἀέρα μετὰ τοῦ κορα-
σίου, καὶ μᾶς ἐδαψίλευσε τὰς περιποιήσεις του. Μετ'
ὀλίγον ἠνέωξα τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εὐθὺς κατ'
ἀρχὰς τοὺς προσήλωσα ἀπλήστως εἰς τοῦ παιδίου τὸ
πρόσωπον, καὶ ἐζήτουν εἰς τοὺς χαρακτῆρας του
ὁμοιότητα πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς θυγατρός μου, ἣν
ἐφύλαττον ζωηρὰν ἐντὸς τῆς καρδίας μου. Ἀλλ' οἱ
χαρακτῆρες ἐκεῖνοι ἦσαν ἀκίνητοι ὡς μαρμαρίνου
ἀγάλματος, καὶ κατεβρύπυωμένοι ἀπὸ ἀσβόλην. Καὶ
πότε μὲν γλυκεῖά τις ἠρεμία, ἐπιχειχρμένη εἰς τὸ
ἄψυχον πρόσωπον, ἀθῶν τι μειδίαμα διαστέλλον τὰ
λευκὰ ἐκεῖνα χεῖλη, συνεκινούν βαθῶς τὴν μητρικὴν
μου καρδίαν, καὶ τότε ἔσφιγγον περιπαθῶς τὸ παιδίον
εἰς τὰς ἀγκάλας μου, πότε δὲ πάλιν, τὸ πρόσωπόν
του μοι ἐφαίνετο ἐντελῶς πρὸς τὰς ἐνθυμήσεις μου
ξένον, καὶ τὸ ἀπώθουν μετ' ἀπελπισίας. Ἀλλὰ διὰ
νέας συνδρομῆς τοῦ ἱατροῦ, ἡ κόρη ἀνέπνευσε βαθῶς
καὶ ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς. Τινὰς στιγμὰς ἔμεινε
τεθορυβημένη, καὶ ἔβλεπεν ὡς μετ' ἐκστάσεως ὅλα τὰ
περὶ αὐτὴν ἀντικείμενα ἀλληλοδιαδόχως. Τέλος τὸ
βλέμμα της ἐστρέφθη καὶ ἐπ' ἐμοῦ.

— Μαμά! ἔκραξεν αἶφνης, καὶ ἐρρίφθη ἐπάνω-
μου, καὶ μ' ἐκράτησε μὲ τὰς δύο της χεῖρας ὡς
φοβουμένη μὴ φύγω, καὶ ἐγάλα συγχρόνως καὶ
ἔκλαιε. Φαντασθῆτε τὰ αἰσθήματά μου. Ἦτον ἡ
Ἔμμα. Νομίζω ὅτι ἐμπρὸς ὅλων τῶν περιστῶτων
ἔπεσα εἰς τὰ γόνατα καὶ προσσηυχθῆν.

— Λοιπόν! εἶπεν ὁ λόρδος Βυχρλέυ, ἀπευθυνόμενος
πρὸς τὴν Ἔμμαν, εἶναι ἀληθές ὅτι διετρίψατε τρία
ἔτη εἰς τὰ φοβερά ἐκεῖνα καταγῶγια, ὅτι ὑπεμεί-
νατε τὴν ἀποτρόπαιον ἐκείνην δίαιταν;

— Ἀληθέστατον, ἀπεκρίθη ἡ Ἔμμα, καὶ πρέπει νὰ
διακόψω τὴν μητέρα μου διὰ νὰ ἐξακολουθήσω ἐγὼ
τὴν αὐτοβιογραφίαν μου.

— Ὅταν κατ' ἄδειαν τῆς παιδαγωγοῦ μου ἔφερα
τὸ πρόγευμα εἰς τὴν γυναῖκα, ἣτις κατόκει εἰς τὸν
οἰκίσκον τοῦ κήπου, αὐτὴ μ' ἐκράτησε πλησίον της
μὲ διαφόρους ὁμιλίαις, ἤρχισε νὰ μοι διηγῆται μύθους,
ἔπειτα κατέβη μ' ἐμὲ εἰς τὸν κήπον, καὶ μ' ἐδείξε
πολλὰ παιχνίδια. Ἐπειτα μὲ κατέπεισε νὰ τὴν ἀκο-
λουθῶσω ἐκτὸς τοῦ κήπου. Μετὰ ταῦτα μοι εἶπεν
ὅτι ἔχει νὰ μοι δεῖξῃ κάτι, εἰς ἓν ὠραῖον μέρος, ὅτι
πρέπει ὅμως νὰ ὑπάγω ὀλίγον δρόμον μαζὴ της. Ἐγὼ
ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἠμπορῶ, δὲν τολμῶ χωρὶς τὴν
ἄδειαν τῆς μητρός μου, ἀλλὰ μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι
ἀναλαμβάνει ἐκείνη νὰ τὸ εἰπῇ εἰς τὴν μητέρα μου,
καὶ ὅτι δὲν ἔ' ἀργήσωμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν. Μικρὰ
καὶ ἀνόητος, τὴν ἐπίστευσα καὶ τὴν ἠκολούθησα.
Ἀφ' οὗ ἐπερπατήσαμεν πολλὴν ὥραν, μοι εἶπεν ὅτι
διὰ νὰ παίξωμεν ν' ἀφήσω νὰ μοι δέσῃ τὰ ὀμμάτια.
Ἡ πρότασις μοι ἐφάνη νοστιμωτάτη· ἀφ' οὗ δὲ μοι
τὰ ἔδεσε, μ' ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ ἤρχισε

νά τρέχη γελῶσα, καὶ ἐγγέλων μαζῆ τῆς κ' ἐγὼ διὰ τὸ εὐθύμιον τοῦτο εἶδος τῆς τυφλομυίας. Ἀλλὰ μεθ' ἱκανὴν ὥραν ἠθέλησα νὰ λύσω τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ εἶδα ὅτι ἤμην εἰς μέρος ἐντελῶς ἀγνωστον εἰς ἐμέ. Τότε ἤρχισα ν' ἀνησυχῶ, καὶ ἐζήτησα νὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Μάγγη, ὡς ἔλεγεν ὅτι ὀνομάζεται ἡ γυνὴ, συγκρατέουσεν ἀμέσως, καὶ μετέβαλε τὴν διεύθυνσιν τοῦ δρόμου. Ἀλλ' ἐπεριπατήσαμεν ἱκανὴν ὥραν ἀκόμη, καὶ ἐνίστε ἐβάδιζον περὶ, ἐνίστε μ' ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἀλλὰ πάντοτε δὲν ἔβλεπον τὴν οἰκίαν μας. Δις ἢ τρις μετέβαλε δρόμον, λέγουσα ὅτι ἠπατήθη, καὶ τέλος μοὶ ὠμολόγησεν ὅτι ἐπλανήθη. Ἐγὼ ἤρχισα τότε νὰ κλαίω. Ἀλλὰ μοὶ εἶπε νὰ σιωπήσω, διότι ἅμα ἀπαντήσωμεν ἀνθρώπους θὰ ἐρωτήσωμεν τὸν δρόμον καὶ θὰ τὸν εὐρωμεν. Ἐξηκολουθήσαμεν ὁμως διερχόμενοι διὰ στενωπῶν μεμονωμένων, ὅπου δὲν ἀπνητήσαμεν ψυχὴν γεννητῆν. Τέλος ἐνύκτωσε, καὶ ἡ γυνὴ νὰ φωνάζω. Ἀλλὰ μακροθὲν ἴδομεν φῶς, καὶ ἡ γυνὴ μοὶ εἶπε νὰ παύσω, ἴσως εἶναι αὐτὴ ἡ οἰκία μας. Ὅταν ἐφθάσαμεν πλησίον, ἦτον μικρὰ καλύβη καὶ ῥυπαρὰ ἐντὸς τοῦ δάσους. — Σιωπῇ, μοὶ εἶπεν ἡ γυνὴ μὲ τόνον ὀλίγον τραχὺν. ὅστις μ' ἐτρόμαξε, νὰ μὴν ἀνοίξῃς τὸ στόμα σου. Δὲν ἤξεύρομεν τί ἀνθρώποι εἶναι αὐτοὶ ἐδῶ, πρέπει νὰ σὲ νομίσουν κόρη μου, καὶ αὐριοῦν ὅταν ἐξημερώσῃ μαθάνομεν εὐκόλως τὸν δρόμον. Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν καλύβην, μοὶ ἔδοσεν ὀλίγον μαῦρον ἄρτον, καὶ μ' ἔστρωσεν ὀλίγον ἄχυρον, ὅπου ἀπαυδήσασα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τὸν δρόμον, ἀπεκοιμήθην ἀμέσως.

Τὸ πρῶτ' μ' ἐξύπνησε. — Βέσσυ, μοὶ εἶπε, — τότε πρῶτον μοὶ ἔδοσε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ὄνομα, — Ἐξύπνα, κόρη μου, νὰ πηγαίνωμεν. Καὶ ἔπειτα πλησιάζασα εἰς τὸ ὠτίον μου, ἔμαθα τὸν δρόμον, ἐπρόσθεσεν.

Ὅτως ἐκινήσαμεν· ἀλλ' ἐπεριπατήσαμεν πολλὰς ὥρας πάλιν εἰς ἀγνωστα πάντοτε μέρη. Τέλος ἐγὼ ἠρνήθητι νὰ προχωρήσω· ἐκάθησα εἰς ἐνὸς δένδρου ρίζαν, καὶ ἤρχισα νὰ φωνάζω ὅτι θέλω νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν μητέρα μου. Ἀλλὰ τότε μ' ἔλαθεν ἀπὸ τὴν κόμην, καὶ μ' ἐκτύπησε, μ' ἐκτύπησε μὲ τὰς γείρας καὶ μὲ τοὺς πόδας, ὥστε μ' ἀφῆκε σχεδὸν ἡμιθανῆ.

— Νὰ μάθῃς, μοὶ εἶπε, νὰ ζητῆς τὴν μητέρα σου. Ἄλλην μητέρα ἀπὸ ἐμέ δὲν ἔχεις. Ἄν ἀνοίξῃς ποτὲ τὸ στόμα σου νὰ εἰπῆς εἰς κἀνένα ὅτι ἔχεις ἄλλην μητέρα, θὰ κόψω μὲ τοῦτο τὴν γλῶσάν σου· καὶ ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς λαθούσα μοὶ ἔδειξε μεγάλην ψαλλίδα. Ἡ γυνὴ μ' ἐνέπνευσεν ἀπὸ τῆς σιμῆς ταύτης ἀνυπερέβλητον τρόμον. Ἐκείνην τὴν νύκτα ἐκοιμήθημεν εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρῶτ' μ' ἐβίασε νὰ ἐκδυθῶ τὰ φορέματά μου, καὶ νὰ ἐνδυθῶ ἐν φόρεμα ἐσχισμένον καὶ ῥυπαρὸν, ὅπερ εἶχε λάβει τὴν προτεραιάν ἀπὸ τὴν καλύβην ὅπου ἐμείναμεν, χωρὶς νὰ μοὶ εἰπῇ διατί.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀπνητήσαμεν ἕνα ἔφιππον εἰς τὸν δρόμον, καὶ καθὼς τὸν εἶδα, ἤρχισα νὰ φωνάζω — τὴν μητέρα μου θέλω! τὴν μητέρα μου θέλω! — Ἡ γυνὴ ἤρχισε νὰ μὲ δαίρη, ἀλλ' ὁ ἔφιππος, φέλων πρὸς ἡμᾶς, ἠρώτησε τί ἔχει τὸ παιδίον καὶ

κλαίει. — Ἄ! κύριε, εἶπεν ὁ ὑποκριτής· εἶναι πολὺ πεισματώδης ἡ κόρη μου. Θέλω νὰ τὴν ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ κάμνει τόσον κακὸν διὰ νὰ μὴν ὑπάγῃ.

— Ὅχι! τὴν μητέρα μου, τὴν μητέρα μου θέλω! ἔκραξα ἐγώ. Ἀλλ' ὁ κύριος,

— Παιδί μου, μοὶ εἶπε, πήγαινε εἰς τὸ σχολεῖον. Εἶναι διὰ τὸ καλὸν σου. Ἀφ' οὗ μάθῃς γράμματα, θὰ ἔλθῃς πάλιν εἰς τὴν μητέρα σου. Καὶ κεντήσας τὸν ἵππον του, ἀνεχώρησε.

Τότε ἡ ἀγρία ἐκείνη γυνὴ, μείνασα μόνη μαζὴ μου, μ' ἔρριψε κατὰ γῆς, καὶ πατήσασα τὸ στῆθός μου μὲ τὸ γόνυ τῆς, ἐπίστε μὲ τοὺς σιδηροὺς τῆς δακτύλους τὸ πρόσωπόν μου, καὶ ἐβίασε τὸ στόμα μου ν' ἀνοιχθῇ. Λαθούσα δὲ ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς φοβερὸν ἐργαλεῖον,

— Ἄ! αὐτὰ μὲ κάμνεις; ἀνέκραξε πλήρης λύσσης. Ἐὰ σ' ἐβγάλω τὰ δόντια σου ἕνα πρὸς ἕνα. Κάθε φοράν ὅπου φωνάζεις τὴν μητέρα σου ἀπὸ ἕνα θεὰ σ' ἐβγάζω, καὶ ἂν δὲν σὲ μάθω νὰ σιωπᾷς, τότε θὰ σὲ κόψω τὴν γλῶσσαν.

Καὶ εἰσεῖγεν εἰς τὸ στόμα μου ἤδη τὴν ὀδοντάγραν, ὅταν ἀπὸ τὸν τρόπον μὲ κατέλαθε σπασμὸς καὶ εἶδος λειποθυμίας. Τοῦτο μ' ἔσωσε, διότι ἐφοβήθη ἡ γυνὴ μὴ ἀποθάνω, καὶ στερηθῇ τῶν ὠφελημάτων ὅσα ἤλπιζεν ἀπ' ἐμέ.

Ἀφ' οὗ πολλὰς ἀκόμη ἡμέρας μὲ περιέφερε, κλειδώσασα τὸ στόμα μου διὰ τοῦ φόβου, μὲ ὠδήγησε τέλος εἰς Γλουμυμάουθ, καὶ λαθούσα ἡ ἰδίᾳ τῷ ὀνομα Μαίριου Χάγ, μὲ παρουσίασεν ὡς κόρη τῆς, χωρὶς νὰ τολμήσω νὰ τὴν ἀνακρίσω. Ἡ διεύθυνσις μᾶς ἐδέχθη ἀμφοτέρας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ οὕτως ἐκέρδιζεν αὐτὴ ἀντὶ ἐνός, δύο σελίνια καθ' ἡμέραν.

Τὴν πρώτην ἐσπέραν καθὼς ἔμεινε μόνη μαζὴ μου,

— Ἄκουσε, μοὶ εἶπεν, ἂν σοὶ συμβῇ ν' ἀνοίξῃς ποτὲ μόνον τὸ στόμα, καὶ νὰ εἰπῆς ὅτι δὲν εἶσαι κόρη μου, ἤξευρέ το ἀπ' ἐμέ, θὰ τρυπήσω ὅλον τὸ σῶμά σου μὲ πυρωμένα σιδήρα, καὶ ἔπειτα θὰ σὲ κόψω εἰς δέκα κομμάτια.

Ἐγὼ δὲ, ἤξεύρουσα ὅτι αὐτὰ δὲν ἦσαν μάταιαι ἀπειλαί, ποτὲ οὕτε ἐζήτησα νὰ εἰπῶ εἰς κἀνένα λέξιν, καὶ οὔτε μοὶ ἦτον δὲ δυνατόν, διότι οὐδὲ στιγμὴν δὲν μὲ ἄφινε μόνην. Τὴν νύκτα ἐκοιμώμην πλησίον τῆς εἰς τ' ἄχυρα, τὴν ἡμέραν ὅλην ἠργαζόμην πλησίον τῆς εἰς τὰ λατομεία. Τὸ πρῶτον ἔτος, ἡ ὑπηρεσία μου ἦτον νὰ κἀθημαι εἰς μίαν ὑγρὰν τῶν ὑπογείων γωνίαν, ὅπου ποτὲ τὸ ἀμυδρότερον φῶς τῆς ἡμέρας δὲν ἔφθανε, καὶ ν' ἀνοίγω ἀνά πᾶν λεπτόν, ὡσάκις δηλ. διήρχοντο αἱ χειράμαξαι, ἐν διάφραγμα ἢ θύραν χρησιμεύουσας εἰς τὴν διακνοὴν τοῦ ἀέρος. Ἡ ἐργασία αὕτη ἤρχιζε μίαν ὥραν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ ἐτελείετο μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν του· ὥστε εἰς τὸ διάστημα ἐνός ὀλοκλήρου ἔτους οὐδὲ ἅπαξ δὲν εἶδα τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Καθὼς ὁμως ἐγίνα ἐξαστῆς περιίτου, καὶ ἐκρίθη ὅτι ἔχω δυνάμεις, ὥστε νὰ σύρω χειράμαξαν, μ' ἐζῶσαν μὲ λωρία τὸ σῶμα, καὶ μ' ἄλλα λωρία τὴν κεφαλὴν, καὶ δι' αὐτῶν δεκατέσσαρας ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον ἔσυρον βαρεῖαν ἀμαξάν πλήρη ἀνθρώπων ἐντὸς διαδρόμου τόσον ταπεινοῦ, ὥστε μόνον ἐρπούσα μὲ τὰς

χειρας και με τα γόνατα εδυναμην να τον διελθω. Ιδате το παιδιον εκεινο, τον Βοβ Χοβ εις το ανθρωπο- ρυχειον. Η τυχη μου ηταν η ιδια, και ετι χειρο- τερα, διοτι ο αυλων της υπηρεσιας μου ητον ακομη χαμηλοτερος, διοτι αι δυναμεις μου ησαν ασθενεστεραι και διοτι εταν αυται εξηντλουοντο και επιπτον σχεδον ημιθανεις εις το εδαφος, η μεγαيرا ητις μ' επετηρει και ηργαζετο παντοτε ου μακραν μου, φοβουμενη μη αποβληθω απο το καταστημα, επηρχετο κατ' εμου και μ' εμαστιζε δια να εγερθω.

Τοιαυτην ζωην εζησα τρια ετη εις το Γλουμου- μαουθ.

— Ω φριχη! ανεκραξεν ο λорδος Βαρολευ. Και υποφερετε ακομη να βλεπητε τον ολθηριον τουτον- τον; Τι δυναται να σας παρακινήση να επανελ- θητε εις αυτον, εν ο̄ επιστευον οτι ηθελατε αποσρψει απ' αυτου αιωνίως και μετα μισους το προσωπον.

— Απο της στιγμης της σωτηριας της Εμμας μου, απεκριθη η Λαιδου Σερφειλδ, κατ' ετος εις την επετειον εκεινην ημεραν, ητις ειναι συγχρονης και η μνημη του θανατου του ανδρος μου, ερχομεθα εις Γλουμουμαουθ. Η Εμμα καταβαινει εις το ανθρωπο- ρυχειον, βλεπει η ιδια την καταστασιν των εργαζο- μενων παιδιων, εξεταζει τας περιστάσεις των, και αποσπῶσαι εντευθεν πέντε, τα αξιωτερα ελεου και βοηθειας, φροντιζομεν περι της ανατροφης των και περι της περαιτερω αποκαταστασεως των. Εν εξ αυτων ιδате ο ιδιος εταν περιηρχομεθα εκει κάτω. Περι αυτου και περι των αλλων τεσσάρων συνεννοη- θημεν ηδη μετα του Κ. Φωκνερ.

Κατα την επομενην επετειον ημεραν της σωτη- ριας της Εμμας, αντι πέντε, δεκα παιδια εξηγήθησαν απο τα βραχρα του Γλουμουμαουθ, τα μεν πέντε εν ονόματι της Λαιδου Σερφειλδ, τα δε ετερα πέντε εν ονόματι της Λαιδου Εμμας Βαρολευ.

A. P. P.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

ΚΕΦΑΛΗ ΝΙΚΗΣ.

Το Μουσειον των Παρισίων απεκτησε προ τριων ετων την ενταυθα υπο δυω επόψεις δημοσιευομενην αρχαιαν κεφαλην, ητις, ως απεδείχθη, ανήκει εις αγαλλμα των αετωμάτων του Παρθενῶνος. Εκασον τριμμα λιθου απο την γλυφιδα πετον του θανα- του Φειδιου, ειναι πολυτιμος θησαυρος, υπερ χρυσου και υπερ αδάμαντα ασπαστον εις τους φιλους του καλου εν τη τεγνη, και τα αγαλλματα των αετωμά- των του Παρθενῶνος, θεωρωμενα ως τα γνήσια τέκνα της μουσης του καλλιτέχνου εκεινου, ειναι ο,τι θαυμασιωτερον περιελείφθη μέχρις ημων εκ των αριστουργημάτων της αρχαιας λιθοξοιας. Αλλα τα διατηρηθέντα εξ αυτων εισι κατα δυστυχιαν ακε- ραλαθλα, πλην μόνου του Θησεως, ο̄ ομως η κεφαλη ειναι εις τον εσχατον βαθμον ηρωτηριασμενη. Εν- νοειται επομενως ποσον σπουδαιον δια την αρχαιο- λογιαν και δια την τεγνην ειναι το ευρημα φειδαί-

κης κεφαλής, δηλ. του μερους εκεινου του σώματος, εφ' ου επιπνεει πασα του τεγνιτου η ευφυια, και συγκεφαλιουται εις την υπερτάτην εκφρασιν πασα αυτου η επιδειξιότης. Δεν θελει επομενως φανῆ, ως ελπίζομεν, ακαιρον οτι αναγγελλομεν την ανευρεσιν του πολυτιμου τουτου τμηματος, και οτι αφιε- ρομεν τινας λεξεις εις την ιστοριαν αυτου.

Εκ των δυω αετωμάτων του Παρθενῶνος, το προς ανατολας παριστα την γεννησιν της Αθηνας, το δε προς δυσμας την εριν της θεας ταυτης προς τον Ποσειδῶνα. Τουτο μανθάνομεν απο τον Πausανιαν, οστις πρωτος και τελευταιος μεταξυ των αρχαιων ομιλει περι των πλαστικων τουτων εργων. Εν 1674 ο προςβυς της Γαλλιας εις Κωνσταντινουπολιν Μαρ- κειους Νοιντέλος, διαβας δι' Αθηνων, και ευρων τον Παρθενῶνα ακομη ακεραιον, αφηκεν ενταυθα τον ζωγραφον του Καρρέυ, οπως αντιγραψη τα εως τότε σωζομενα γλυπτικά του ναου κοσμηματα. Τα σχεδια του ζωγραφου τουτου, δι' ερυθρου χρωστηρος εκτελε- σθέντα, εστάλησαν και διατηρουνται ακομη εις την βιβλιοθηκην των Παρισίων, και ειναι η μόνη συγ- χη, εξ ης γνωρίζονται σήμερα τα πλείστα των συμ- πλεγμάτων εκεινων. Ο Καρρέυ ευρε και αντέγραψε το δυτικον αετωμα σχεδον ολοκληρον· εν η δυω μόνα ζώδια ελλειπον, και τινα ησαν ακεφαλα η αλλως ηρωτηριασμενα. Αλλα του ανατολικου αετω- ματος τα πλείστα αγαλλματα ησαν επ' αυτου ηδη κατεστραμμενα, και εξ αυτου αντέγραψε μόλις δεκα τεμάχια, εν ο̄ εκ του αλλου υπερ τα εικοσι.

Αλλα μετα δεκατρια ετη, εν 1687, απεφασισεν ο Ενετος Ναυαρχος Μοροζινης να κυριευσῃ τας Αθηνας, κατεχομενας τότε υπο των Τουρκων. Ο Γερ- μανος στρατηγος Κοινηγμαρχ επολιόρκησε κατα διαταγην του την ακροπολιν, και απουσια βόμβα, εκ των πυροβόλων αυτου σφενδονισθεισα, και υπο του καλου δαιμονος της Ελλάδος οδηγομενη, ενε- σχυεν εις τον Παρθενῶνα, χρησιμευοντα τότε ως πυριτοθήκη των Τουρκων, και ανετρεψε το μέγισον του οικοδομηματος μέρος, αλλα τα δυω αυτου ακρα, οι δυω αετοι, διεσωθησαν. Ο Μοροζινης εκυριευσε μετ' ου πολυ τας Αθηνας. Αλλα μάταιος θρίαμβος, εξαγορασθεις δια τοιαυτης τιμης! Ο απερίσκαπτος νικητης ανεγνωρισε σχεδον αμέσως οτι δεν εδυνατο να διατηρησῃ την λειαν του, και απεφασισε να εκ- κενώσῃ τας Αθηνας, αφ' ου τας εκάλυψε δια των ερειπιων του ωραιοτερου αυτων κοσμηματος, και να εγκαταλείψῃ τους Αθηναίους αφ' ου τους εξανήγειρε κατα των δορικητόρων των και τους εξεθεσεν εις αυτων την εκδίκησιν. Θέλων δε κομπαστικῶς να φέρῃ εις την πατριδα του και τα τρόπαια του τοιούτου του κατορθώματος, απεφασισε να γυμνώσῃ μέχρι τελους το σεβάσιμον οικοδομημα, ο̄ η ακουσια καταστροφή επρεπεν ηδη να ειναι ικανον βάρος δια την συνείδησιν και την μνημην του. Ιδου περι τουτου περιεργον απόσπασμα επιστολης του προς την Ενετικην Κυβερνησιν, διατηρουμενον εις τα αρχεία του αγίου Μάρκου, και δημοσιευθεν υπο του κόμητος Λαβόρδου. Η επιστολη έχει ημερομηνιαν, την 19 μαρτίου 1688.

α Αποφασισας να εγκαταλείψω τας Αθηνας, ηθελον